

Vicariaat Onderwijs
Mechelen-Brussel

COLOFON

VONDeIing

Digitaal tijdschrift (4x/jaar)

Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom Mechelen-Brussel
Frederik De Merodestraat 18,
2800 Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)
Info.mb@katholiekonderwijs.vlaanderen
www.vikom.be

Redactie:

Guido François
Jürgen Mettepenningen

Tekst + foto's:

Guido François
(tenzij anders vermeld)

Verantwoordelijke uitgever:

Jürgen Mettepenningen

VONDeIing

Digitaal tijdschrift van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 32 – november 2019

INHOUD

REDACTIONEEL	1
Toekomst onderwijs	2
ACTUALIA	3
Diocesane jaarvergadering voor schoolbestuurders -16 september 2019	3
Masterclass over veranderingsprocessen in organisaties	5
Volgende vormingssessies voor schoolbesturen	6
Open Overlegforum Besturen over regeerakkoord	6
BOS-openingen: Arcadia en KOMO	10
Voorstelling Brusselwerking Katholiek Onderwijs Vlaanderen	16
Nieuws over Preventie en Welzijn op het Werk	19
VIERINGEN, CONFERENTIES, STUDIEDAGEN...	20
Start-tweedaagse Vicariaat Onderwijs	20
Impulsdag Pastoraal Basisonderwijs 12-09-2019	22
Erebegeleiders in Heverlee en Leuven	26
100 jaar Sjabi Puurs	27
Prijs Focus Aarde 2018-2019. KS Diest wint vierde prijs	29
Handen vol inspiratie – handen geven aan inspiratie. Inspiratiedag Vicariaat Onderwijs 11 december 2019	31
Zien, oordelen en handelen met Paus Franciscus	32

Wil je snel naar het artikel dat je interesseert, klik dan op de titel.

REDACTIONEEL

TOEKOMST ONDERWIJS

Leraren vormen onze kinderen en jongeren met veel passie in onze scholen. Dat is de core business in ons onderwijs. Omgekeerd vormen de leerlingen meer dan ze beseffen ook al degenen die zich voor hen inspannen.

De nieuwe Vlaamse regeringsploeg heeft heel goed begrepen dat de leraar centraal staat in de vorming op school. *Back to basics*. De leraar verdient alle ondersteuning. Ook al is het nog even wachten op de beleidsnota die de visie van de regering in meer concrete maatregelen en timing zal formuleren, op grond van het regeerakkoord kan alvast gezegd worden dat deze regering de rol van de leraar centraal plaatst. En daarmee de kernopdracht van het onderwijs: vorming.

Naast leerplannen en handboeken is het onweerlegbaar eerst en vooral de manier waarop de leraar lesgeeft en zich verhoudt tot de leerling die cruciaal is om een gedegen persoonsvorming te kunnen garanderen. Precies die hoeksteen van dat vormingsgebeuren maakt het beroep van leraar fascinerend. In de lijn van de inspanningen van minister Hilde Crevits zal de nieuwe Vlaamse regering met die insteek het pad verderzetten om het beroep aantrekkelijker te maken voor jongvolwassenen.

Uiteraard staat de leraar niet alleen. De leraar situeert zich in een team van collega's, aangestuurd door directieleden, geleid door een schoolbestuur en ondersteund door pedagogische begeleiders. Het is minstens intrigerend te noemen dat directie, bestuur en pedagogische begeleiding niet zoveel aandacht krijgen in het regeerakkoord. Integendeel! Toch kan er geen sprake zijn van gedegen onderwijs zonder hen. Elke leraar zal dat beamen. Zij/hij opereert in de school niet alleen of individueel, maar in samenspel met collega's, binnen een concreet raamwerk van de school en een eigensoortig pedagogisch project en pedagogisch professionalisme. Dat is cruciaal voor de core business: enkel in dialoog en samenwerking kunnen leraren het meest betekenisvol zijn voor leerlingen en voor elkaar.

Meer dan een opiniestuk wil dit editoriaal bemoedigend zijn naar al degenen die werkzaam zijn binnen de scholen en naar de regering. Onderwijs is immers een van de meest fantastische zaken die er bestaan: jonge mensen mogen begeleiden en opleiden, op weg naar hun toekomst, die toekomst samen openend. In een positieve spirit. Daartoe bewegen er in het onderwijs, onze scholen en onze netwerkorganisatie heel veel gedreven mensen met veel passie. Allen staan we met 'handen vol hoop' - ons jaarthema - te kijken naar elkaar en naar de overheid. Want we zijn geroepen en gedoemd om positieve partners te zijn, uit naam van onze leerlingen en hun toekomst!

Jürgen Mettepenningen
bisschoppelijk afgevaardigde Onderwijs

ACTUALIA

DIOCESANE JAARVERGADERING VOOR SCHOOLBESTUURDERS - 16 SEPTEMBER 2019

Op 16 september 2019 organiseerden het Comité Besturen (Cobes) en het Vicariaat onderwijs van het aartsbisdom Mechelen-Brussel opnieuw een jaarvergadering voor bestuurders in het Diocesaan Pastoraal Centrum te Mechelen. Het is traditioneel een jaarlijks ontmoetingsmoment voor schoolbestuurders en een gelegenheid om interessante, actuele informatie te vergaren van het Cobes, Katholiek Onderwijs Vlaanderen en het Vicariaat Onderwijs.

Na een welkomstwoord van **Jürgen Mettepenningen**, bisschoppelijk afgevaardigde voor het onder-

wijs, beet **Lieven Boeve**, directeur-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen, de spits af met nieuws van de netwerkvereniging en de onderwijsactualiteit. Zo staat Katholiek Onderwijs Vlaanderen voor een kerntakendebat. De aanleiding daartoe is onder andere de politieke context, het rapport van de hervisitatiecommissie voor de pedagogische begeleiding, de financiën en de Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting. Het kerntakendebat past in het beleidsplan 2018-2022 waarin Katholiek Onderwijs Vlaanderen zich engageert te “verduidelijken voor welke dienstverlening onze leden op ons een beroep kunnen doen”. Intussen is ook de samenstelling van de Directiecommissies voor het leerplichtonderwijs vernieuwd.

Over de politieke actualiteit kon Boeve nog niet veel zeggen. De nieuwe Vlaamse Regering was nog niet gevormd. Daarom herhaalde hij de belangrijkste punten

uit het Memorandum. In de pers was er toen al het een en ander naar buiten gekomen van de formateursnota, maar dat was op dat moment nog heel voorwaardelijk. Alleen de gelijkberechtiging van het kleuteronderwijs ten opzichte van het lager onderwijs was al door de vorige regering goedgekeurd. Er zouden netoverschrijdende proeven komen, er zou sterk bespaard moeten worden, de planlast zou worden aangepakt, het M-decreet en inschrijvingsdecreet zouden herzien worden, er was sprake van taalbadklassen, vermindering van het contingent detacheringen enzovoort. Boeve vreesde dat de scholen de eerste slachtoffers zouden worden van de aangekondigde besparingen, waarbij vooral de koepels gevisieerd worden. Klik hier voor de presentatie: [Informatie vanuit de netwerkorganisatie - Lieven Boeve](#)

Cindy Lammens, stafmedewerker Dienst Lerenden Katholiek Onderwijs Vlaanderen, gaf vervolgens een inleiding op de modernisering van het secundair onderwijs, de digitale tool LLinkid (Leren en leven in Kleuren & in dialoog) en het aanbod in de tweede en de derde graad. Nuttige informatie voor schoolbestuurders over wat het secundair onderwijs de volgende jaren te wachten staat, maar teveel om in kort bestek weer te geven. Voor de presentatie, klik hier: - [LLinkid - Cindy Lammens](#).

Ons is vooral bijgebleven dat nauwe samenwerking tussen vakleraren binnen lerarenteams sterk aangemoedigd wordt en dat de school haar eigen tempo en invalshoek bepaalt. Het uitgangspunt is identiteits- en kwaliteitsontwikkeling. Katholiek Onderwijs Vlaanderen zorgt voor de nodige ondersteuning via een helpdesk, instructiefilmpjes, documentatie, een nascholingsmodule, een resonansgroep... Op 5 februari 2020 is er een lerarentop 1000. Daar kunnen leraren met hun vragen terecht.

Guido François, directeur van de Dienst schoolorganisatie van het Vicariaat onderwijs, schetste de stand van zaken van de vorming van - al dan niet nieuwe - scholengemeenschappen basis- en secundair onderwijs (klik hier voor de presentatie: [Scholengemeenschappen MB - Guido François](#)).

Hij lichtte ook het komende vormingsaanbod voor schoolbestuurders toe.

Foto rechts boven: Cindy Lammens
Foto onder: Roger Haest

Cobes-lid **Roger Haest** presenteerde tot slot de zelfevaluatie-tool voor schoolbesturen van de Koning Boudewijnstichting. Op zijn vraag welk schoolbestuur er al mee gewerkt heeft, kwam maar één reactie. Het zelfevaluatie-instrument levert een nuttige benchmark op die maar duidelijk wordt zodra er minstens twintig besturen hebben deelgenomen. Dat aantal is intussen bereikt, maar het wordt nog interessanter als nog meer besturen de stap zetten. Het kan alleen maar bijdragen tot een betere zelfkennis en tot kwaliteitsverbetering. Voor meer info, klik op [Sterk schoolbestuur - KBS - Roger Haest](#).

Jürgen Mettepenningen beloofde als afsluiting dat de volgende jaarvergadering meer kans tot interactie zou bieden en nodigde de aanwezigen uit voor een netwerkmoment met receptie.

MASTERCLASS OVER VERANDERINGSPROCESSEN IN ORGANISATIES

Op 3 oktober 2019 trad het Vicariaat Onderwijs van het Bisdom Gent in Marialand als gastheer op voor de jaarlijkse masterclass voor besturen. Spreker van dienst was **Marcel Van der Avert**. Hij bracht ons een boeiend overzicht van 'Kantelmomenten van organisaties' en verbond die aan de vraag of ze de groei van die organisatie vertragen of versnellen.

Masterclass met Marcel Van der Avert

Kantelmomenten of crisissen zijn ook uitdagingen. Je kunt ze ook niet vermijden. Einstein definieerde krankzinnigheid als "altijd dezelfde dingen blijven doen en betere resultaten verwachten". Niet alleen disruptieve elementen (bijvoorbeeld een overname) kunnen kantelmomenten betekenen voor een organisatie, ook de groei van de eigen organisatie kan daartoe leiden. Sommige organisaties worden er beter van, andere niet. Toegepast op onderwijs zien we tal van mogelijke kantelpunten: bestuurlijke schaalvergroting, nieuwe leerplannen, het M-decreet, capaciteit en infrastructuurnoden, het tekort aan leraren... In zulke omstandigheden is een strategisch plan essentieel om proactief om te gaan met disruptieve marktelementen. Andere hefboomen zijn: organisatiecultuur, een cultuuromslag en change management, leiderschapontwikkeling...

Het strategisch plan dient eenvoudig en helder te zijn, met een duidelijke focus, een communicatie- en actieplan om het te vertalen in gedragskenmerken. Het dient ook een coherent antwoord te bieden op de huidige en/of toekomstige kantelmomenten van de organisatie.

De spreker gaf voorbeelden uit het bedrijfsleven, maar liet de aanwezige bestuurders zelf de vertaling maken naar de onderwijscontext. Hij lichtte toe door welke radars een organisatie zich kan laten leiden naar de gewenste resultaten. Belangrijk zijn de 'ongeschreven regels' die overgedragen worden door leden van het team of de organisatie en de samenwerking tussen leidinggevenden en medewerkers. Een betere samenwerking leidt tot meer productiviteit, betrokkenheid en

winst. Daarnaast zijn er de limiterende waarden, die de wielen vierkant doen draaien en die je het best vermijdt of neutraliseert. Daartegenover staan de positieve (gewenste) waarden zoals erkenning van de medewerkers, open communicatie, eerlijkheid, betrouwbaarheid, teamwork, langetermijnperspectief, professionaliteit.... Je hebt twee radars nodig: eentje om alles van dichtbij (scherp) waar te nemen en een om verderop te kijken (flou). Voor verdere uitleg en inspiratie verwees Van der Avert naar zijn boek *'Ongeziene resultaten. Prestatieverbeteringen onder de radar'*. Alle deelnemers kregen een exemplaar ter beschikking.

VOLGENDE VORMINGSSESSIES VOOR SCHOOLBESTUREN

De vorming **'werken aan diversiteit in je personeelsbestand'** die op 17 oktober 2019 gepland was, is afgelast omwille van te weinig inschrijvingen. Dat is natuurlijk jammer. Misschien kunnen we het thema nog programmeren als een keuzesessie tijdens het voorjaarsseminarie op 18 februari 2020.

We durven hopen op voldoende deelnemers voor de volgende vormingssessies die allemaal plaatsvinden in het Diocesaan Pastoraal Centrum te Mechelen:

Data	Thema
13 november 2019 19-21.30u	Een kostenbeheersend beleid uitwerken op het niveau van de leerling. Lesgevers: Peter Bracaval en Ward Goudenhoofd
10 december 2019 19-21.30u	Verzekeringen en aansprakelijkheid van bestuurders en wijzigingen in fusieprocedures
21 januari 2020 19-21.30u	Subsidiekanalen en ondersteuning bij bouwprojecten
18 februari 2020 19-21.30u	Voorjaarsseminarie: keuze uit een viertal thema's (nog in te vullen)
7 mei 2020 19-21.30u	Kwaliteitsvol besturen: cultuur

Ter aanvulling: Katholiek Onderwijs Vlaanderen organiseert nog een extra sessie over **WellBe**, de tool in verband met psychosociale risico's. Die vindt plaats op **dinsdag 19 november 2019 van 10u tot 12u** in de **Guimardstraat 1, 1040 Brussel**. Ook schoolbestuurders kunnen daar aan deelnemen. Zij zijn uiteindelijk verantwoordelijk vanuit de hiërarchische lijn.

OPEN OVERLEGFORUM BESTUREN OVER REGEERAKKOORD

Op 24 oktober 2019 stelde Katholiek Onderwijs Vlaanderen de vergadering van het Overlegforum Besturen open voor andere leden van de Comités Besturen in de verschillende bisdommen. Lieven Boeve lichtte er het regeerakkoord over onderwijs toe en professor dr. Wim Van den Broeck reflecteerde over een aantal aspecten ervan.

Ter voorbereiding hadden de deelnemende bestuurders een overzicht gekregen van welke maatregelen uit het Memorandum van Katholiek Onderwijs Vlaanderen al dan niet het regeerakkoord gehaald hebben en welke nieuwe maatregelen in dat regeerakkoord staan. De 54 maatregelen uit het memorandum hadden een geraamde kostprijs van 1,7 miljard euro. Het was al meteen duidelijk dat slechts een fractie daarvan mogelijk zou zijn, aangezien het nieuwe regeerakkoord uitgaat van een beperkt aantal investeringen en heel wat besparingen. Er is dus nagenoeg geen beleidsruimte. Wat aan de ene kant wordt bijgegeven, wordt aan de andere kant, binnen het budget van onderwijs, weer afgenomen.

Het regeerakkoord bevat ook heel wat paradoxen, zo stak **Lieven Boeve** van wal. De regering wil zich beperken tot het 'wat' en het 'hoe' overlaten aan de onderwijsverstrekkers, maar stelt heel wat maatregelen voor met een voorschrift van hoe ze toegepast dienen te worden. Door te stellen dat de middelen en lestijden vooral ingezet dienen te worden op de klasvloer en niet in bovenschoolse structuren, gaat de Vlaamse Regering voorbij aan het feit

dat een bundeling van middelen en uren op bestuurlijk vlak er net voor kan zorgen dat directeurs en leraren zich meer met hun primaire taken kunnen bezighouden. In collegiaal overleg is niet voorzien in de opdracht van leraren, terwijl dat juist een motiverend en kwaliteitsverhogend effect heeft. Een her-activering van de Vlaamse reffectatiecommissie (kostprijs 12 miljoen euro) zou een slechte zaak zijn; die vroeg in het verleden veel werk en had geen effect. Zo zijn er in het regeerakkoord tal van voorbeelden te vinden die hun effectiviteit niet zullen kunnen bewijzen en tegenstrijdig zijn met de doelstellingen.

Professor **Wim Van den Broeck** (foto rechts) beperkte zich tot enkele grote tendensen in het regeerakkoord. Ondanks een zekere continuïteit is er een trendbreuk in toon en stijl en in de ambitie. De teneur is dat het onderwijsniveau echt omhoog moet, dat de leraar weer les moet kunnen geven en dat de juridisering van het onderwijs teruggedrongen dient te worden. De alarmbel over het dalende niveau is terecht. Verschillende peilingen tonen dat aan. Het is goed dat de Vlaamse regering dat opneemt. Het is echter moeilijk de precieze oorzaken te achterhalen. Een van de factoren die meespeelt is dat kennis jarenlang minder belangrijk werd geacht. Dat eist zijn tol. Andere aspecten werden als even belangrijk beschouwd: probleem solving, creatief denken ... Is het daar dan beter mee gesteld? De professor denkt van niet. Men heeft volgens hem de fout gemaakt geen rekening te houden met wat bekend is in de leerpsychologie, dat een kennisbasis sowieso van eminent belang is. Alle kennis die met aandacht is opgedaan blijft altijd imminent aanwezig, en altijd cumulatief. Kennis heeft ook een belangrijke vorm van gemeenschapsvorming. Voor het probleem van sociale ongelijkheid verwijst men graag naar de brede eerste graad, maar de rol daarvan wordt volgens Van den Broeck sterk overdreven. Er wordt te weinig kennis meegegeven aan zwakke kinderen.

Dat het regeerakkoord gestandaardiseerde toetsen wil invoeren vindt Van den Broeck goed. Het meten van leerwinst is in de mode. We mogen ons echter niet blindstaren op die leerwinst alleen. We dienen ook te kijken naar het niveau dat leerlingen bereiken (zie eindtermen). Het bewaken van onderwijskwaliteit is een trage evaluatie. De daling van de kwaliteit is al langer bezig en is heel langzaam gegaan. Een sneller resultaat bereiken zal een werk van lange adem zijn. Men zal moeten inzetten op de kwaliteit van de lerarenopleiding en ideologische denkkaders verwijderen.

De professor sprak zich kritisch uit over het individualisme dat uit het regeerakkoord spreekt, de economische logica, de instrumentalisering van het onderwijs, het vormingsideaal. Als het individu de norm wordt, waarom zouden we ons dan nog bezig houden met wie achter blijft? Waar is het sociaal aspect van onderwijs? Volgens het Memorandum van Katholiek Onderwijs Vlaanderen staat de leerling centraal. Volgens anderen moeten de leerstof of de wereld centraal staan.

Op de aangekondigde afschaffing van het M-decreet noteren we positieve reacties van leraren. Het beloofde 'begeleidingsdecreet', dat het M-decreet zou vervangen, ligt in het verlengde van de aanpassingen die Minister Hilde Crevits al ingevoerd had. Inclusie wordt een recht, maar is niet verplicht. We moeten zorgen voor de toepassing ervan. Het aanbod heeft de toenemende vraag gecreëerd. Volgens het rapport over de Ondersteuningsnetwerken is de vraag met 20% gestegen. Er wordt volop ingezet op de basiszorg en op echt remediëren. In Angelsaksische landen hanteert men het RTI-principe: Respons To Instruction. Dat is eigenlijk een uitgewerkte taakklas. In Nederland is er het schaduwonderwijs: veel leerlingen worden voor het kleinste probleem doorgestuurd naar specialisten. Het is niet goed doelen aan te passen aan de problemen. Logopedisten zijn doorgaans niet effectief. De expertise van de leraren wordt uitgehold door voor elk probleem een beroep te doen op externen. Het is nodig dat we de leraren ons vertrouwen teruggeven. Dat brengt voor hen natuurlijk ook een verantwoordelijkheid mee.

De onderwijsspecialisten van de verschillende partijen in debat tijdens de Vlaanderen-wees-wijsdag op 24 april 2019

Na een pauze volgde een vragenronde. Een bestuurder vreest voor de taaklast van de leraren als de tussenniveaus afgeschaft zouden worden. Dan zouden de leraren ruimere taken moeten opnemen. De objectieve diagnostiek van het CLB zullen we toch nodig blijven hebben.

Hoe de kwaliteit handhaven bij verminderde kwaliteit van de instroom in de lerarenopleiding? Een verplichte niet-bindende toelatingsproef schrikt kandidaat-kleuteronderwijzers af en leidt tot minder inschrijvingen. Wie meer in zijn mars heeft, gaat naar de universiteit. Het is in die zin jammer dat er in het regeerakkoord niet ingegaan is op het voorstel om masters in te schakelen in het basisonderwijs.

De afschaffing van de vaste benoeming biedt ook geen directe oplossing. Daar heeft men 700 miljoen euro extra voor nodig. Berekeningen wijzen uit dat het secundair onderwijs tegen 2024 20% minder koopkracht zal hebben. Veel middelen zullen gaan naar de leerplanimplementatie.

We mogen de lerarenopleiding niet beperken tot de jaren opleiding, maar moeten meer nadruk leggen op levenslang leren. We moeten aan onze leraren veranderingsbereidheid en drang om te leren meegeven. Het zou goed zijn eens na te vragen hoeveel van die lerarenopleiding gebeurt via nascholing van de pedagogische begeleiding. Scholen die daarvoor open staan, boeken positieve resultaten. Het katholiek onderwijs heeft ook de eindtermen aanvaard op voorwaarde dat het pedagogische begeleiding kon inzetten. We dienen grondig na te denken over onze onderwijsvisie.

De ploeg van pedagogische begeleiders basisonderwijs Mechelen-Brussel tijdens hun start-tweedaagse in Oostende op 4-09-2019.

Tot slot waren er nog bekommernissen over de toekomst van de scholengemeenschappen als alle middelen naar de scholen moeten vloeien, over de zin van netoverschrijdende lerarenplatforms, over het feit dat in het regeerakkoord de schoolleiders vergeten zijn en dat de samenwerking tussen leraren ontmoedigd wordt (ieder in zijn klas), over het overaanbod van nevenactiviteiten die ervoor zorgen dat er minder instructietijd is, over het gebrek aan orde, rust en structuur die zeker nodig zijn voor het nieuw soort kinderen dat nu de klassen bevolkt.

Nog een uitsmijter van professor Van den Broeck: we hebben het onderwijs kapot gediversifieerd. Er bestaan goede en minder goede vormen van diversifiëring. Lieven Boeve vond het belangrijk nog eens te benadrukken dat de eindtermen voor sommige leerlingen te ambitieus zijn.

Zo eindigde een boeiende gedachtewisseling. Het is nu wachten op concretisering van de nogal vage regeerverklaring in een beleidsnota.

BOS-OPENINGEN: ARCADIA EN KOMO

Zoals eerder gemeld gaat het proces van Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting (BOS) onverminderd voort. De voorbije weken stelden schoolbesturen in de regio Aarschot en Mechelen hun nieuwe eengemaakte bestuursstructuur aan het grote publiek voor. Ze blijken inhoudelijk en structureel heel wat gemeenschappelijk te hebben, en bovendien doen hun namen ons wegdromen in een paradijselijk Grieks landschap (Arcadia) of aan de oevers van een Italiaans meer (KOMO).

Arcadia (regio Aarschot)

Op 29 augustus 2019 vond de kick-off van Arcadia plaats, het nieuwe schaalvergroete schoolbestuur voor de katholieke scholen in de regio Aarschot-Betekom vanaf 1 september 2019. Het was een zonovergoten namiddag en op de campus Sint-Jozefscollege in de Bekafaan in Aarschot stonden de tentjes al klaar voor de receptie die zou volgen voor een zevenhonderdtal genodigden. Onder hen de leraren, directeurs en bestuurders van de dertien scholen (negen basisscholen en vier secundaire scholen) die onder één bestuur samengebracht werden. Maar eerst was er een academisch gedeelte in de turnzaal, waar Rudi Aerts en Lorraine Patry een toespraak hielden.

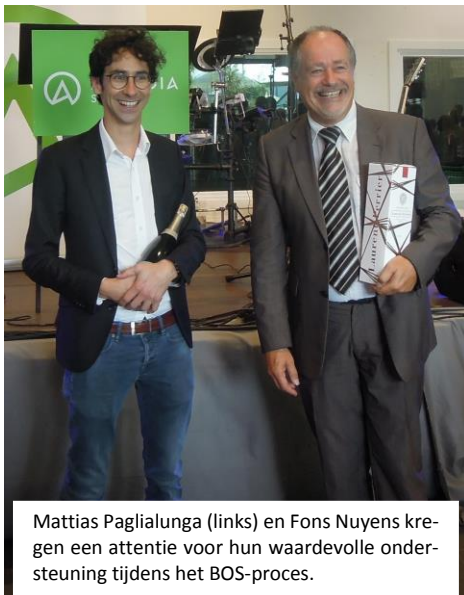

De leden van de Stuurgroep die het BOS-proces in de regio Aarschot in goede banen geleid heeft, werden door Rudi Aerts (linksboven) in de bloemetjes gezet, met een speciale vermelding voor Fons Heremans, derde van rechts.

Rudi Aerts (foto rechts) vertrok van de vaststelling dat in de VUCA-wereld (Volatile, Uncertain, Complex en Ambiguous) waarin we leven ook het schoollandschap volop mee dient te bewegen. Er is volgens de spreker maar één strategie die op al die uitdagingen een antwoord kan bieden: in managementstermen is dat ‘stel uw klant centraal’. In onderwijs is dat de ‘leerling’. ‘De leerling centraal’ is altijd de leidraad geweest bij de uitwerking van dit bijzondere project. Samen staan we sterker, met als doel “samen school maken om elk kind te laten schitteren, om alle talenten tot ontplooiing te laten komen.” De groep die samenkomt in Arcadia telt 900 personeelsleden en 6500 leerlingen, die voorheen behoorden tot tien verschillende schoolbesturen.

Aerts benadrukte dat elke school haar pedagogisch project behoudt maar dat ze samenwerken in lokale verankering. Enkel een aantal algemene diensten zullen centraal geleid worden. De scholen zijn verspreid over de gemeenten Aarschot, Baal, Betekom, Gelrode, Houwaart, Ourodenberg, Ramsel (bisdom Antwerpen) en Tremelo.

Mattias Paglialunga (links) en Fons Nuyens kregen een attentie voor hun waardevolle ondersteuning tijdens het BOS-proces.

De nieuwe organisatiestructuur wordt zichtbaar in een nieuw logo, dat in sterke mate de missie en visie weerspiegelt: “kinderen en jongeren laten groeien en uitgroeien tot creatieve, zelfstandige jonge mensen die weten wat ze willen en waar ze voor staan.” Daartoe moeten we ze een brede kijk geven op wat de wereld te bieden heeft om hen uiteindelijk los te laten. De A van Arcadia wordt in het nieuwe logo gecombineerd met de pijl naar boven die het groeien weergeeft. De cirkel symboliseert dat de nieuwe groep de leerlingen en medewerkers wil omarmen, koesteren en beschermen en staat ook voor de samenwerking. De groene kleur staat voor harmonie, balans tussen geest, lichaam en emotie.

Wat ons als katholieke school onderscheidt, zo ging Aerts voort, zijn de principes van ‘vrijheid en solidariteit’. Het is de bedoeling elk kind te laten schitteren, om alle talenten tot ontplooiing te laten komen. Elk kind verdient ook een tweede kans (de waarde van vergeving).

De eerste zaadjes van de samenwerking werden al in 2014 geplant. Dat was op een infovergadering georganiseerd door Fons Heremans, waarop Guido François toelichting mocht geven over de visie van het Vicariaat onderwijs en Katholiek Onderwijs Vlaanderen op BOS. Daarop is veel overleg gevolgd tussen bestuurders en directeurs van de basis- en de secundaire scholen in de regio. Er was dadelijk een grote betrokkenheid en spontane deelname. Het proces heeft tijd gevraagd en kende ups en downs. Het was dan ook passend dat de ‘founding fathers and mothers’ met een geschenkje bedacht werden. Dat waren de leden van de Stuurgroep en dan vooral Fons Heremans, die het vuur aan de lont heeft gestoken. Er was ook een woord van dank en waardering voor Fons Nuyens, BOS-begeleider, “die als procesbegeleider de voorbije jaren de consensus heeft doen groeien met dit mooie resultaat tot gevolg.” Ook Mattias Paglialunga, die het laatste half jaar als projectleider alle praktische aspecten heeft uitgewerkt, kreeg een terecht eerbetoon.

De directeurs van alle aangesloten scholen kregen vervolgens een muurplaat met het logo overhandigd om aan de schoollevel aan te brengen (foto's hieronder).

Lorraine Patry (foto links), collega-bestuurder bij Arcadia, bracht meer duidelijk over de organisatiestructuur en de toekomst. Ze benadrukte nogmaals dat elke school haar eigenheid behoudt en dat basisscholen stevig ingebed blijven in de plaatselijke gemeenschap. Secundaire scholen hebben een duidelijk profiel. Elke school zal blijven beschikken over de eigen middelen en de opbrengst van plaatselijke initiatieven. Vrijwilligers zullen zich kunnen blijven inzetten in plaatselijke comités. Er blijft een grote mate van subsidiariteit. Daarnaast worden Algemene Diensten georganiseerd die scholen en directies het werk uit handen zullen nemen voor financiën, personeelsadministratie,

ICT, preventie, aankoop en onderhoud. Schaalvergroting zal dus leiden tot betere dienstverlening en efficiëntere werking en beheer van middelen. Arcadia streeft er ook naar de studieoriëntering van leerlingen duidelijker en gemakkelijker te maken. Om het probleem van lerarentekort op te vangen, zal het bestuur gezamenlijke wervingsprocedures uitwerken, meer loopbaanmogelijkheden bieden en werk maken van aanvangsbegeleiding. Elke basisschool zal over een voltijdse administratieve medewerker kunnen beschikken. Er komt ook pedagogische afstemming en meer overleg in en met de verschillende niveaus.

Patry riep tot slot alle genodigden op als partners samen hun schouders onder de dopeling te zetten en hun steentje bij te dragen tot de ontplooiing van de kinderen en jongeren van Aarschot en ruime omgeving. De receptie die erop volgde werd verzorgd door enthousiaste jongeren van de plaatselijke jeugdbewegingen, zodat ook de uiteindelijke doelgroep goed vertegenwoordigd was op het netwerkmoment. Voor meer info: zie www.arcadia-scholen.be.

KOMO – Katholiek Onderwijs Mechelen en Omgeving

Op 10 oktober 2019 was het de beurt aan acht schoolbesturen uit Mechelen en omgeving om hun nieuw BOS-bestuur boven de doopvont te houden. De plechtigheid vond plaats in het Sint-Romboutscollege te Mechelen voor een talrijk publiek. Het nieuwe bestuur brengt bestuurders van acht schoolbesturen samen en telt achttien basisscholen, vier secundaire scholen gewoon en buitengewoon onderwijs en een internaat. In totaal tellen de scholen bijna 5500 leerlingen basisonderwijs en bijna 4000 leerlingen secundair onderwijs. Het nieuwe schoolbestuur wordt de werkgever van om en bij de duizend medewerkers.

Aan de doopplechtigheid gingen drie à vier jaar intens maar constructief overleg vooraf. Het nieuwe schoolbestuur start juridisch gezien op 1 januari 2020. Net zoals bij Arcadia blijft de eigenheid van elke school behouden en wil men werken met plaatselijke (bestuurs)comités. Naast scholen van Mechelen komen de andere partners uit de ruime omgeving: Bonheiden, Heffen, Hofstade, Hombeek, Leest, Sint-Katelijne-Waver, Weerde en Willebroek.

Met als baseline 'Samen voor jouw toekomst' streeft KOMO dezelfde doelstelling na als Arcadia: door optimalisering van de bestuurlijke werking (ondermeer door centrale diensten voor secundaire processen) de scholen ondersteunen om hun leerlingen een nog betere vorming en toekomst te geven.

Chris Vandervorst praatte de zitting aan elkaar en bedankte het huisorkest met leerlingen van het Sint-Romboutscollege.

Het academisch gedeelte van de plechtigheid werd aan elkaar gepraat door **Chris Vandervorst**, medewerkster bij de dienst Bestuur & organisatie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, en mooi muzikaal opgeluisterd door een muzikensemble van leerlingen van het Sint-Romboutscollege. **Lieven Boeve**, directeur-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen, gaf een lezing geïnspireerd op zijn boek 'Het Evangelie volgens Lieven Boeve'. Daarna nam **Pat Vandewiele** het woord. Hij is voorzitter van vzw De Rancken en werd ook gevraagd het nieuwe bestuur van KOMO voor te zitten. Zijn verdienste is ook dat hij als moderator het hele BOS-proces in goede banen heeft weten te leiden, daarin sterk ondersteund door een regiegroep, administratieve en organisatorische steun van Chris Vandervorst en van het Vicariaat onderwijs, via BOS-begeleider Fons Nuyens. In de verkenningsfase hebben ook Guido Dewinter (vroegere BOS-begeleider) en Guido François (directeur Dienst Schoolorganisatie) hun steentje bijgedragen. Die wordingsgeschiedenis kwam uitvoerig aan bod in de toespraak van Vandewiele. Hij wees erop dat er aanvankelijk nog enkele partners meer aan tafel zaten, maar dat die er tijdens het BOS-proces voor gekozen hadden voorlopig autonoom voort te werken. Er bleven echter voldoende partners over die enthousiast hun schouders zetten onder het schaalvergroete bestuur.

Het nieuwe logo is een ontwerp van een **Ferre Cottyn**, leerling van 5 Multimedia van Technische Scholen Mechelen. Hij won de ontwerpwedstrijd daarvoor en mocht zijn ontwerp dan ook toelichten: de boog onder de eerste o wijst op de ondersteuning die de school de jongeren gedurende heel hun schoolloopbaan

biedt. De laatste o heeft die ondersteuningsboog niet meer nodig, want dan is de jongere klaar voor zijn of haar toekomst.

Van links naar rechts: bestuurder en woordvoerder Paul Lenaerts, voorzitter Pat Vandewiele en Ferre Cottyn, de leerling die het logo ontwierp.

Leerlingen en leraren van TSM maakten ook het filmpje dat op een flitsende manier de samenstelling, de visie, missie en kernwaarden van de nieuwe scholengroep laat zien. Voor meer informatie verwijzen we graag naar de website www.komo.be.

Scholengroep KITOS viert zijn tweejarig bestaan

Leden van het Directiecomité van KITOS volgden de opleiding Deep Democracy (© KITOS)

De ruime regio Mechelen heeft naast vzw KOMO nog een ander schaalvergroott bestuur, de vzw KITOS. Die viert haar tweejarig bestaan met de primeur Deep Democracy. We citeren uit het persbericht dat KITOS begin oktober 2019 de wereld instuurde: “Deep Democracy is een vernieuwende methode voor inclusieve besluitvorming met ruimte voor alle perspectieven en het oplossen van tegenstel-

lingen, spanningen en conflicten. Het biedt mensen houvast om conflicten te hanteren. Bekende methodes en werktechnieken zijn o.a. rekening houden met de *neen-stem*, onderzoeken wat er onuitgesproken *onder de waterlijn* zit in de groep, gouden pijlen naar elkaar gooien en vergaderingen starten met *check-ins* en *check-outs*. Deep Democracy houdt rekening met emoties en welzijn van de deelnemers aan vergaderingen en zorgt voor een verhoogde efficiëntie.”

Verskillende leden van het directiecomité volgden gedurende twee dagen de opleiding Deep Democracy level 1. Daarin leerden ze de grondbeginselen en beginvaardigheden van de methode om ze in de eigen school te kunnen toepassen. Hun reacties waren heel positief. De methode draagt bij tot een participatief beleid en voedt de onderlinge verbondenheid van de directeurs. KITOS koestert dan ook de droom om met Deep Democracy aan de slag te kunnen gaan op de klasvloer zelf. Zo kunnen de leerlingen nog meer ‘centraal’ worden geplaatst.

Ook het schoolbestuur blijft zich professionaliseren: ze reflecteerden over hun interne werking en bekeken de visie voor de komende jaren. En dat deden ze in ‘Deep Democracy-stijl’.

VOORSTELLING BRUSSELWERKING KATHOLIEK ONDERWIJS VLAANDEREN

Zoals in vorige nummers van VONDeling al verteld, is er vorig schooljaar, in december 2018, een Adviesraad Brussel opgericht, onder het voorzitterschap van Paul Delva. Die adviesraad werd al onmiddellijk aan het werk gezet om een memorandum op te stellen voor de nieuwe Vlaamse Regering, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Op 30 september 2019 werd de tijd rijp geacht om die vernieuwde Brusselwerking ook officieel voor te stellen aan de katholieke scholen en partners van het onderwijs in en buiten Brussel.

Lieven Boeve, directeur-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen, heette het publiek welkom en schetste kort de bedoeling: de belangen van de katholieke scholen in Brussel beter behartigen en de Brusselwerking van Katholiek Onderwijs Vlaanderen stevig op de kaart zetten, in nauwe samenwerking met de vzw Katholieke Onderwijscel Brussel (KOCB) en het Vicariaat Onderwijs Mechelen-Brussel.

Chris Smits (foto rechts), secretaris-generaal, schetste vervolgens het complexe Brusselse onderwijslandschap. De scholen dienen er rekening te houden met verschillende overheden: naast de Vlaamse Gemeenschap ook de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), met haar Onderwijscentrum Brussel (OCB), en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze kijken er ook aan tegen specifieke uitdagingen zoals bevolkingsgroei, diversiteit, de onderwijskwaliteit, ongekwalificeerde uitstroom, lerarentekort, een slinkend marktaandeel van het katholiek onderwijs, een sterk netwerk van besturen en scholen, de positionering naar overheden en de identiteit als katholieke dialogeschool in een kosmopolitische grootstad. Voor een krachtig beleid op maat van Brussel reikt de netwerkorganisatie daarom de volgende hefboomen aan: inhoudelijke expertise met visie en visieontwikkeling, de vertaling ervan naar een beleid op school en naar een algemeen beleid. Voorts gerichte ondersteuning van de pedagogische begeleiding ter versterking van de kwaliteit op de klasvloer en het beleidsvoerend vermogen van de scholen. Tot de hefboomen behoren ook het uittekenen van een globaal structuurplan, aandacht voor de doorstroming van de school naar het beleid en een duidelijke positionering van het Brussels katholiek onderwijs binnen de eigen netwerkorganisatie en naar Brusselse overheden en de politiek.

Er werd geopteerd voor een structurele aanpak om die hefboomen te verankeren in de organisatie. Partners daarbij zijn Katholiek Onderwijs Vlaanderen, met de pedagogische begeleiding Mechelen-Brussel, en de Katholieke Onderwijscel Brussel. De ondersteuning gebeurt door stafmedewerkers Stijn Van Eynde en Christel Herbosch (opdrachthouder KOGB) en het Brusselteam van pedagogisch begeleiders. De Adviesraad Brussel wordt geacht daar vorm aan te geven. In zijn beleidsplan 2018-2022 heeft Katholiek Onderwijs Vlaanderen “een meer optimale belangenbehartiging en representatie in Brussel” als werkpunt opgenomen. De stafmedewerkers Brussel zijn zowel externe als interne aanspreekpunten. De visie en ondersteuning rond Brusselse thema’s worden gecoverd binnen de diensten van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. De meerwaarde moet blijken uit de focus op Brussel en de Brusseltoets die bij elke nieuwe maatregel zal worden uitgevoerd.

De vzw KOCB, die al sedert 1972 de belangen van het katholiek onderwijs in Brussel behartigt en dienst verleent, levert verder haar bijdrage aan het flankerend onderwijs- en vormingsbeleid van de VGC, als tegenprestatie voor subsidies als hoofdstedelijke vereniging voor het (katholiek) onderwijs. Het betreft vooral het verzamelen van informatie en het formuleren van adviezen, het ondersteunen van de kwaliteit en het behartigen van infrastructuurdossiers. KOCB blijft ook de contacten met de voorschoolse en de welzijnssector onderhouden en de scholen vertegenwoordigen in de lokale overlegplatforms voor het inschrijvingsbeleid.

Het Brusselteam van de pedagogische begeleiding, aangevuld met stafmedewerkers voor Brussel: Christel Herbosch en Stijn Van Eynde.

gische begeleiding goede afspraken maakt.

Peter Op 't Eynde, regiodirecteur van de Pedagogische begeleiding Mechelen-Brussel, stelde zijn **Brusselteam** voor: Iris Philips en Ariane Vanlulle voor het basisonderwijs en Renilde Verhaegen, Yannick Noppe, Fabian Willems en Helga De Braeckeleer voor het secundair onderwijs. Het begeleidingsplan 2018-2021 focust op kwaliteitsbeleid, zorgbreed en kansrijk onderwijs, talenbeleid en diversiteit. Alle deskundigheid uit de netwerkorganisatie wordt ingezet en er is ook het Ondersteuningsnetwerk West-Brabant-Brussel (gehuisvest in lokalen van KOCB), de lerarenopleiding van Odisee en het netoverschrijdend Onderwijscentrum Brussel (OCB), waarmee de pedago-

De stafmedewerkers **Christel Herbosch** en **Stijn Van Eynde** (daarnaast ook half-tijds BOS-begeleider voor Brussel) (*foto links*) lichtten toe hoe de Adviesraad Brussel past in de structurele aanpak. Hij waarborgt expertise, betrokkenheid, transparantie, samenwerking en communicatie, essentiële ingrediënten van een succesvolle organisatie. Als principes hanteert de Adviesraad de transversaliteit en een evenwichtige samenstelling met vertegenwoordigers van elke generatie. De samenstelling hieronder is al aangepast aan de actuele situatie.

Samenstelling Adviesraad Brussel (oktober 2019)

Voorzitter: Paul Delva (maakt geen deel uit van een geleding)

Geleding	Vertegenwoordiger
Katholiek Onderwijs Vlaanderen	Lieven Boeve
	Chris Smits
	Machteld Verhelst
Besturen Basisonderwijs	Marcel Gevers (Schoolcomité Sint-Augustinusschool)
	Piet Vandermot (vzw Sint-Goedele Brussel)
Besturen secundair onderwijs	Greta Coninckx (vzw KatOBA)
	Eddy Vandevelde (vzw Ignatiuscholen in beweging)
Directie Basisonderwijs	Bart Tuyteleers (GVBS Champagnat en VB Vier Winden)
	Elsje Peeters (VBS De Wemelweide)
Directie Secundair onderwijs	Sabine Verheyden (Lutgardiscollege)
	Els Van den Houtte (Maria Assumptalyceum)
Deeltijds Kunstonderwijs	Kris Bauwens (Sint-Lukas Kunsthumaniora)
Hoger onderwijs	Ann Martin (Odisee, studiegebied onderwijs)
Centra Volwassenenonderwijs	Veerle Adams (CVO Lethas)
Vicariaat Onderwijs Mechelen-Brussel	Guido François (tevens voorzitter KOGB)
CLB	Elisabet Campforts (VCLB Pieter Brueghel)
VCOV	Karin Lemmens

De Adviesraad heeft als bevoegdheden het samenbrengen van terreinervaring, expertise en beleidsvorming en het adviseren van de raad van bestuur. Hij komt vijf keer per jaar samen. De thema's die hij behandelt zijn: het Brussels memorandum, aanbod en programmatie, initiatieven rond capaciteit, taal en taalbeleid, polarisatie en radicalisering, schoolloopbaanbegeleiding, (kans)armoede, schooluitval en spijbelen, net-overschrijdende CLB-werking en samenwerking met externen als VGC, OCB en Abrusco. De leden krijgen de gelegenheid de vergaderingen inhoudelijk voor te bereiden en terug te koppelen naar hun achterban. Ze brengen verslag uit naar de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en krijgen van daaruit feedback.

Een fijne receptie sloot de feestelijke presentatie af.

NIEUWS OVER PREVENTIE EN WELZIJN OP HET WERK

Extra sessie WellBE en Intervisie voor vertrouwenspersonen

Katholiek Onderwijs Vlaanderen organiseert op **dinsdag 19 november 2019 van 10u tot 12u** een extra vormingssessie over de **tool WellBe** in de **Guimardstraat 1, 1040 Brussel**. De sessie over psychosociale risico's staat open voor zowel bestuurders, directeurs (hiërarchische lijn) als preventieadviseurs. Lesgeefster is Beatrijs Pletinck.

De netwerkorganisatie organiseert ook een **Intervisie voor vertrouwenspersonen** op **woensdag 22 januari 2020 van 9u tot 12u** in het **Diocesaan Pastoraal Centrum**, Frederik De Merodestraat 18, 2800 Mechelen. Je kunt voor beide sessies inschrijven via deze links op nascholing.be:

- ▶ [Informatiesessies WellBE](#)
- ▶ [Intervisie voor vertrouwenspersonen](#)

VIERINGEN, CONFERENTIES, STUDIEDAGEN...

START-TWEEDAAGSE VICARIAAT ONDERWIJS

Traditiegetrouw trekken de personeelsleden van het Vicariaat Onderwijs Mechelen-Brussel en het hele team van pedagogische begeleiders van de regio zich begin september twee dagen terug om samen het nieuwe werkjaar voor te bereiden en beter met elkaar kennis te maken. Op 4 en 5 september 2019 zagen we elkaar dus weer in Vayamundo te Oostende voor de start-tweedaagse.

Centraal in het inleidend ontmoetingsmoment stond de engagementsverklaring van het katholiek onderwijs. De nieuwe tekst, die de vroegere opdrachtsverklaring vervangt, was voor **Jürgen Mettepenningen**, bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs Mechelen-Brussel, en **Peter Op 't Eynde**, rector-directeur, de aanleiding om ons allemaal in kleine groepjes te laten nadenken over waarom we

doen wat we doen, van waaruit we onze opdracht ten dienste van het katholiek onderwijs uitvoeren en hoe zich dat toont. Vervolgens mochten we met elkaar uitwisselen wat we nodig hebben om ons engagement te blijven voeden. Wat verwachten we van de organisatie, van de leidinggevenenden en van de collega's? Een boeiende oefening, die gevolgd werd door

de ondertekening van een persoonlijke engagementsverklaring en van een groot paneel dat momenteel de gang siert van het Vicariaat onderwijs (zie foto hierboven).

Het plenaire gedeelte was ook de gelegenheid om kennis te maken met enkele nieuwe medewerkers: Stijn Van Eynde (*foto links*), die naast zijn halftijdse opdracht als stafmedewerker voor Brussel ook halftijds voor het Vicariaat onderwijs Mechelen-Brussel werkt als BOS-begeleider voor Brussel. Zijn collega-stafmedewerker voor Brussel, Christel Herbosch, was ook van de partij. Zij is opdracht houder van de vzw Katholieke Onderwijscel Brussel (KOCB). Voorts mochten we ook Tine Struyve verwelkomen als coördinator pastoraal secundair onderwijs.

Nieuw in de pedagogische begeleiding zijn Arnout Bonte, begeleider bewegingsopvoeding en lichamelijke opvoeding voor het bao, so en buo, en Ellen Beekmans, competentiebegeleider.

Tijdens de koffiepauze vond er een foto-sessie plaats, nadat iedereen er volgens de privacy-wetgeving mee ingestemd had. Daarna trok elke dienst zich in een apart lokaal terug om afspraken te maken voor de werking tijdens het begonnen schooljaar. De Dienst schoolorganisatie kon op die manier met vier overleg plegen over de aanpak van BOS in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in de rest van het aartsbisdom. De pedagogische begeleiders en de godsdienstbegeleiders en -inspecteurs hadden intussen hun eigen overleg. 's Avonds was er vóór, tijdens en na de maaltijd tijd voor informele contacten en kennismaking, een belangrijke doelstelling van de tweedaagse. Dat levert altijd verrijkende gesprekken op.

IMPULSDAG PASTORAAL BASISONDERWIJS 12-09-2019

Handen vol hoop

Op 12 september vond voor de zevende keer de Impulsdag Pastoraal Basisonderwijs plaats in de gebouwen van de lerarenopleiding van de UCLL in Heverlee. De opkomst was geweldig. Het auditorium Roza Peeters zat helemaal vol. Meer dan driehonderd gepassioneerde mensen sloegen de handen in elkaar voor een nieuw pastoraal jaar.

Boodschappen van hoop en bemoediging zaaien was de bedoeling van deze dag.

Het hartelijke onthaal, de blije gezichten, de warme sfeer, het enthousiasme en het gevoel van verbondenheid namen ons van bij het begin helemaal in. We werden ondergedompeld in een 'hoop' positieve energie. Geniet even mee van enkele hoopvolle momenten.

(vlnr) Greet Vandergoten, Vera Vastesaegeer en Hilde Smeets zorgden voor een vrolijk onthaal. De foto's bij dit artikel zijn van Helena Vanden Bergh.

Net zoals de voorbije jaren zorgden enkele medewerkers voor een vrolijk onthaal. Hilde Smeets en Greet Vandergoten deden zich voor als vreugdezaaiers. Zij vroegen aan alle deelnemers om de handen uit de mouwen te steken en plantjes van hoop te zaaien in de plantenbakken die op de activiteitentafels stonden. Daarnaast mochten ze ook een duimafdruk nalaten op de hartvormige schilderdoeken.

Het resultaat was een kleurrijk palet vol vrolijke figuurtjes. Dank aan Hilde Smeets en Helena Vanden Bergh voor de creatieve uitwerking van de activiteitentafels.

Verder konden de deelnemers ook inspiratie opdoen bij enkele standhouders. Dit jaar waren dat: Averbode (met de geloofstijdschriften), Broederlijk Delen, Damiaan Vandaag, De Peerle, Juf Pol (Diane Peeters) Leeftocht, Missio en Welzijnszorg.

Naar jaarlijkse gewoonte werden er sfeerfoto's van de start van het schooljaar geprojecteerd. Het was genieten van een 'hele hoop' ingestuurde pareltjes van initiatieven.

Na de verwelkoming door Vera Vastesaeger en de voorstelling van de stuurgroepleden was er een bezinnend moment en gaf Jürgen Mettepenningen, bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs, wat duiding bij het jaarthema.

Na de duiding kreeg Jan Vanden Bergh de regie in handen. Jan maakte een vrolijk themalied. Als je een oppepper kan gebruiken of je hebt zin in enkele moves, dan is dit lied een aanrader. De tekst, de toonsoort en het ritme nemen je zo mee. Dit lied geeft je echt een goed gevoel!

Nog een mooi moment was de toneelvoorstelling van ons huisgezelschap. Zij speelden met behulp van verschillende handschoenen enkele situaties na van bij het begin van het schooljaar (foto rechts).

Vervolgens stelde Nancy Raeymaekers haar 'Tasje vol hoop' voor. Met dit tasje verraste ze haar collega's op de eerste personeelsvergadering.

Het idee achter het 'Tasje vol hoop'

is om de collega's een heel schooljaar te steunen op moeilijke, maar ook vreugdevolle momenten. Momenten wanneer ze hunkeren naar een hoopvol moment of momenten die zo hoopvol zijn dat ze gevierd mogen worden. Dat tasje zit vol vreugdemomentjes die beschreven staan in een kleine handleiding. Zo staat er dat er een elastiekje inzit om te herinneren flexibel te zijn of een Mars, want je hebt heel wat in je mars. In het tasje zitten ook een markeerstift om de mooie momenten in de kijker te zetten en een zakdoekje voor de ontroerende momenten...

We wisten uit goede bron dat Nancy zeer graag mensen onverwacht verrast. Daarom draaiden we de rollen eens om en gaven we aan Nancy een 'mandje vol hoop' met allerlei fijne spulletjes voor het komende schooljaar.

Ook bijzonder was de aanwezigheid van Michèle Denys en Lies Renders uit de Vrije Basisschool voor Buitengewoon Onderwijs uit Sint-Lambrechts-Woluwe. Zij ondersteunden het plenaire gedeelte met gebarentaal. Voor heel wat dove en slechthorende mensen zijn handen de bron van communicatie. We plaatsten deze volwaardige taal op de impulsdag in de kijker.

Net als de voorbije jaren was er een ruime keuze aan werkwinkels. De deelnemers kregen heel wat hoopvolle impulsen voor de pastorale werking op school.

Tijdens het middagmaal konden de deelnemers genieten van diverse broodjes. Dan volgde er een verrassingsmoment. Juf Birgit en de kinderen van het tweede leerjaar uit de Sint-Norbertusschool uit Heverlee gaven een steroptreden. Tot slot werden er enkele handige prijspakketten uitgedeeld. De winnaars kregen een set met verschillende types handschoenen om gedurende het schooljaar de handen uit de mouwen te steken.

Ter afsluiting van deze dag kregen de deelnemers een handig aandenken om hoopvolle momenten mee te markeren.

Het was een leerrijke dag vol...
positieve energie,
hartelijke ontmoetingen,
aanmoediging,
creativiteit,
nieuwe impulsen,
dankbaarheid,
genieten.

Als dat niet hoopvol is! Dank je wel, allemaal!

Namens Vera Vastesaegeer en de stuurgroep pastoraal basisonderwijs

Jürgen Mettepenningen met organisator Vera Vastesaegeer

EREBEGELEIDERS IN HEVERLEE EN LEUVEN

Op donderdag 26 september had Marie-Josée Janssens – vanuit Nieuw-Zeeland, waar zij haar tweede kleinkind mocht verwelkomen – de erebegeleiders van Mechelen-Brussel uitgenodigd in de Oude Kantien in Heverlee. Deze keer hadden 20 collega's zich gemeld, maar door onvoorziene omstandigheden liep dat aantal terug tot 17. Er waren jammer genoeg evenveel verontschuldiging, gaande van babysit tot revalidatie en beperkte mobiliteit. In elk geval was de respons nog nooit zo groot geweest. Misschien had dit ook te maken met enige nostalgie of heimwee naar de studententijd?

Marie-Josée was een uitstekende gids en nam ons mee naar de Sint-Lambertuskapel in het Arenbergpark. Deze romaanse kapel uit de 11e tot 13e eeuw is de oudste kerk van Heverlee. Een korte wandeling door het park – want het regende lichtjes – bracht ons ook in het Arenbergkasteel, waar Marie-Josée zich thuis voelde. Ze kon ons zelfs een blik gunnen in de normaal gezien verboden ruimtes.

De lekkere middaglunch vond plaats in restaurant Voltaire, niet onbekend voor begeleiders. We namen ruimschoots de tijd om wat bij te praten. We waren ook heel blij dat Mich Van Deyck er na jarenlange afwezigheid weer bij kon zijn. En in de namiddag had onze uitstekende gids zelfs voor wat competitie gezorgd: een fotozoektocht in hartje Leuven. De prijs werd bepaald door de schatting van het gewicht van een gevelsteen en die eer viel te beurt aan Roger Pauwels, die met een 'merci' bedankt werd.

Onze volgende afspraak is ook al gemaakt. Hervé Wellens (die net over de taalgrens woont) nodigt ons uit op dinsdag 19 mei. Hij doet een poging om met ons de mooie stad Namen te gaan verkennen. Maar daar verneem je in het voorjaar wel meer over.

Jos Vanachter (tekst en foto)

100 JAAR SJABI PUURS

In oktober 1919 werd het Sint-Jan Berchmansinstituut te Puurs gesticht. Precies een eeuw later vierde de school die bijzondere verjaardag met een feestzitting in het plaatselijke cultureel centrum De Binder. De aanwezigen kregen er gratis een mooi pianoconcert bovenop van oud-leerling Liebrecht Vanbeckevoort.

Algemeen directeur **Ivo Marnef** nam ons in woord en beeld mee in honderd jaar onderwijsgeschiedenis. In het begin van de twintigste eeuw was er in Puurs nog geen katholiek onderwijs voor jongens. De zusters Ursulinen hadden er een sterke school voor meisjes, met internaat uitgebouwd. De oprichting van een broederschool kwam er onder impuls van pastoor-deken van Puurs August Raeymaeckers en

voorheen directeur van het college van Aarschot. Door de Eerste Wereldoorlog liepen de plannen vertraging op, maar op 1 oktober 1919 kon de school van start gaan met een derde en vierde leerjaar met 90 leerlingen. De deken koos Sint-Jan Berchmans als patroonheilige. Daar kwam het juvenaat van Ronse bij. De juvenisten (aspirant-broeders) waren jongeren die van 13 tot 15 jaar naar de lagere school gingen; daarna trokken ze naar het noviciaat in Oostakker. De lagere school werd meteen ook een soort cultureel centrum omwille van de vele culturele activiteiten die er plaatsvonden. De secundaire school liet nog een tijd op zich wachten omdat er nog geen regenten onder de broeders waren.

Onder impuls van deken De Block werd op 3 september 1956 gestart met de moderne humaniora, in september 1959 met de technische school in de Schuttershofstraat. In 1964 werd de lagere middelbare school uitgebreid met een hogere afdeling en kreeg ze de officiële naam 'Sint-Jan Berchmansinstituut'. De financiering moest komen van Vlaamse kermissen. Uiteindelijk ging het schoolbestuur om financiële redenen bij het bisdom aankloppen. Het aartsbisdom was bereid de middelbare school over te nemen, terwijl de broeders de lagere school bleven beheren, tot die het Juvenaat in Puurs verlieten in 1965. In dat jaar werden de priesters Paul Weyns en Willem Verhoeven benoemd tot directeur en prefect van het 'Aartsbischoppelijk College' dat nu ook een Latijnse afdeling mocht organiseren.

In 1964 was er ook al een klas georganiseerd voor leerlingen met leermoeilijkheden. Die groeide uit tot een aparte blo-school in 1973. In 1980 volgde dan de buso-school, die in 1992 een nieuw gebouw kreeg in de Hof-ten-Berglaan.

In 1995 kwam het tot een grote fusie tussen het college, het Sint-Angela-instituut en de technische school en ook de meisjes- en jongensschool van het basisonderwijs fuseerden. Dat was de start van het nieuwe Sjabí, een afkorting die vanaf dat moment werd gebruikt. Tijdens de laatste jaren sloten

ook andere scholen uit de omgeving van Puurs en Sint-Amunds zich aan bij het schoolbestuur en vormden zo een schaalvergroott schoolbestuur dat verder werkt onder de naam Sjabij, met een kruisje of plusteken op de i.

Na dit boeiend historisch overzicht was het de beurt aan **Jan Schockaert**, streekgenoot en vertegenwoordiger van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Hij vertelde over zijn ervaringen als oud-leerling en wenste de school proficiat voor haar eeuwfeest. Daarna kreeg burgemeester en ex-minister **Koen Van den Heuvel**, ook oud-leerling, het woord. Hij benadrukte de jarenlange goede samenwerking tussen Sjabij en de gemeente Puurs-Sint-Amunds en hield mooie herinneringen over aan zijn schooltijd, als klasgenoot van Ivo Marnef.

Als afsluiter spreidde **Liebrecht Van Beckevoort**, laureaat van de Koningin Elisabethwedstrijd voor piano, zijn supertalent tentoon in een prachtig concert, met onder andere stukken uit zijn nieuwe Liszt-cd. Tijdens de gezellige receptie konden oud-leraren en oud-leerlingen elkaar na zoveel jaar opnieuw ontmoeten. We dachten met plezier terug aan de leuze van de Heilige Jan Berchmans: de gewone dingen op een buitengewone manier doen en volharden in wat men begonnen is. Precies waar Sjabij al een eeuw voor staat.

Foto's:
Boven: Jan Schockaert en Koen Van den Heuvel.
Links: Pianist Liebrecht Van Beckevoort
(© Sjabij)

PRIJS FOCUS AARDE 2018-2019. KS DIEST WINT VIERDE PRIJS

Op 9 oktober 2019 reikte de Stichting Koningin Paola haar prijzen 'Focus Aarde' uit, ditmaal in de prachtige, door Jan Fabre met groene scarabeeën versierde Spiegelzaal in het Koninklijk Paleis. Opnieuw waren het vooral laureaten uit katholieke scholen in vooral West- en Oost-Vlaanderen en Antwerpen die in de prijzen vielen, maar ook Mechelen-Brussel leverde een prijswinnaar op.

Prijsuitreiking in de Spiegelzaal van het Koninklijk Paleis (© Thierry Dauwe)

De jaarlijkse prijs wil technische en wetenschappelijke geletterdheid op het voorplan brengen. Focus Aarde richt zich naar laatstejaars uit het technisch, het beroeps, kunst-, deeltijds en buitengewoon onderwijs. De Prijs bekroont de beste geïntegreerde proeven en vakoverschrijdende groepsprojecten (buso en cdo) die de aarde en de ruimte tot onderwerp hebben, gezien vanuit wetenschappelijk, technisch, kunstzinnig, duurzaam, sociaalgeografisch of kosmologisch standpunt en die het welzijn bevorderen.

Burggraaf Dirk Frimout mocht als voorzitter van de Vlaamse jury de proclamatie uitspreken voor de Vlaamse gemeenschap. Uit 23 inzendingen waren er tien geselecteerd, uit in totaal zeven verschillende scholen. De regio West-Vlaanderen was weer bijzonder goed vertegenwoordigd met drie scholen: Sint-Maartenscholen Campus Immaculata Ieper, het VTI Poperinge en het VTI Veurne. Regio Antwerpen kaapte met het Technisch Instituut Don Bosco van Hoboken zowel de eerste als de tweede prijs weg. De derde prijs ging naar het VTI Poperinge en de vierde naar Katholieke Scholen Diest (Mechelen-Brussel). De vijfde prijs was voor Don Bosco Sint-Denijs-Westrem (Oost-Vlaanderen). De andere deelnemers kregen een eervolle vermelding, zo ook Horteco uit Vilvoorde.

Prijzuitreiking voor de leerlingen Emiel Mertens en Jarne Symons en hun leraren uit KS Diest (© Thierry Dauwe)

Het winnende project heet 'Human Power Energy Bike' en werd gerealiseerd door Ho Hin Yeung, Max Sitnikov en Hamza Boulajhaf. Met het project wilden de jonge winnaars mensen al fietsend laten voelen wat een kWh betekent, bijvoorbeeld hoe lang je moet trappen om de energie op te wekken die je verbruikt als je het licht in je kamer hebt laten branden.

De laureaten van KS Diest noemden hun project 'Miscanthus, "De plant van onze toekomst"'. Miscanthus, ook wel olifantengras genoemd, is volgens hun project een groeiende oplossing voor de klimaatopwarming. Het gewas neemt in vergelijking met bomen minder plaats in en neemt meer CO₂ op. Daarnaast kan olifantengras ook gebruikt worden in geluidsmuren, bouwmaterialen, biobrandstof en zoveel meer. De leerlingen bestudeerden de voordelen in enkele laboproeven.

De Duitstalige Gemeenschap had vier laureaten uit 18 inzendingen. De Franstalige Gemeenschap bleef echter voor het tweede jaar op rij sterk in gebreke. Vorig jaar was er geen enkele inzending, dit jaar was er maar één. De organisatie onderzoekt nog steeds hoe dat gebrek aan belangstelling verklaard kan worden, ondanks de inspanningen van de Stichting Koningin Paola om de Prijs Focus Aarde in de aandacht te brengen. Veel hangt af van de leraren binnen die scholen. Zij kunnen hun leerlingen stimuleren om met hun Geïntegreerde (eind)proef mee te dingen en hen op die manier tot excellentie aansporen. Het is wellicht niet toevallig dat de school uit Diest weer in de prijzen valt. In oktober 2011 kregen leerlingen van het toenmalige Instituut Zusters van de Voorzienigheid Diest een eervolle vermelding met hun project over industriële hennep (zie VONDeling, nr 1, januari 2012).

Bij deze een oproep naar de scholen in het aartsbisdom: moedig je leraren en leerlingen aan om bij volgende edities zeker deel te nemen, en doe het nu, want het is in deze periode dat de projecten volop voorbereid dienen te worden.

De winnaars kregen een certificaat en een geldprijs, en ze mochten op het podium poseren naast koningin Paola. Voor alle genodigden was er nog een mooie receptie. De deelnemers uit Diest wisten nog een aparte fotosessie met de koningin te versieren en waren voor één keer de koning te rijk...

Foto onder: de leerlingen en leraren van KS Diest in een privé-fotoshoot met de koningin (© HD Koningin Paolostichting)

HANDEN VOL INSPIRATIE – HANDEN GEVEN AAN INSPIRATIE. INSPIRATIEDAG VICARIAAT ONDERWIJS 11 DECEMBER 2019

Samen delen en denken.

Over hoe alles op school rijker, warmer en sterker kan worden.

Empowerment.

Ook vanuit onze wortels en traditie.

Identiteit wordt relevant als ze niet apart staat van de rest.

Identiteit en kwaliteit gaan hand in hand.

Hoe vanuit wie we zijn elk facet op school versterken?

Hoe identiteit op relevante wijze integreren in alles?

Hoe identiteit en diversiteit op elkaar laten inspelen?

Samen delen en denken.

Geen theorie maar praktijk.

Nadien elk met ideeën en suggesties terug naar de eigen school.

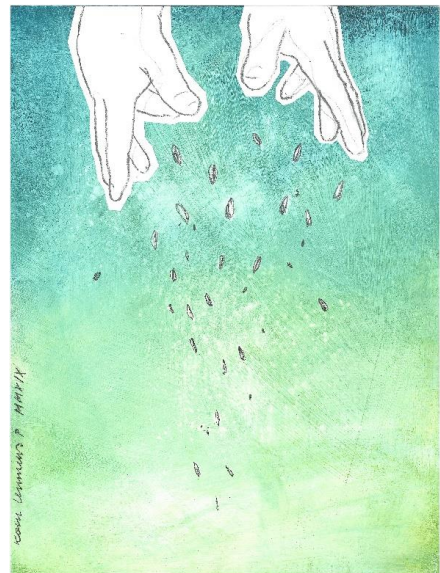
Rijker, warmer en sterker.

Twee aan twee gingen ze.

Komt u met iemand van uw team?

Of stuurt u twee mensen?

Een halve dag investering van twee, rendement voor allen.

Met bovenstaande oproep nodigt het Vicariaat Onderwijs Mechelen-Brussel elke school uit om een tweetal mensen te laten deelnemen aan een 'inspiratiedag', verweven met het jaarthema 'handen vol

hoop', op woensdag 11 december 2019 in het Diocesaan Pastoraal Centrum, Frederik De Merodestraat 18, 2800 Mechelen.

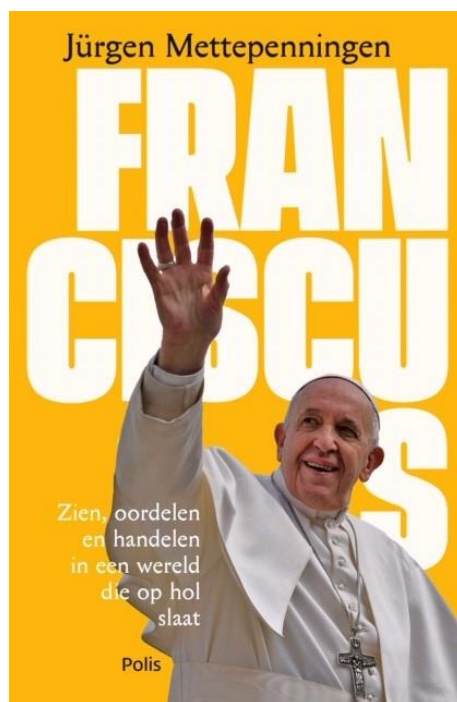
Programma:

8.30u:	Onthaal
9.00u:	Welkom en opzet
9.30u:	Samen delen en denken over concrete facetten op school
11.00u:	Pauze
11.30u:	Overzicht van wat allemaal bestaat aan ondersteuning
12.15u:	Bezinning
12.30u:	Lunch

Kostprijs: 15 euro per persoon, lunch inbegrepen (inschrijven zonder lunch is niet mogelijk)

Inschrijven kan via deze link: <https://nascholing.be/2019-2020/index.aspx?type=18&modID=3737814>

ZIEN, OORDELEN EN HANDELEN MET PAUS FRANCISCUS

Zopas verscheen het boek *Franciscus* van Jürgen Mettepenningen, bisschoppelijk afgevaardigde Onderwijs in het aartsbisdom en docent aan de KU Leuven. Mettepenningen begon aan het boek vanuit de vaststelling dat de centrale punten waarmee onze westerse samenleving in de knoop ligt met zichzelf, precies de centrale punten zijn waarover paus Franciscus zich stevig uitspreekt: ecologie, dialoog, armoede, migratie en relaties. Op elk van die vijf terreinen bespreekt Mettepenningen Franciscus' visie, die gekenmerkt wordt door het gekende drieluik van 'zien, oordelen en handelen'. Dat verklaart meteen de ondertitel van het boek: "Zien, oordelen en handelen in een wereld die op hol slaat". Dit handzaam boek presenteert een synthese van de belangrijkste teksten van Franciscus over deze terreinen. Meteen maakt Mettepenningen voor de lezer de relevantie duidelijk van Franciscus' woorden en daden. Meer zelfs, zoals hij in een interview in *Knack* stelde: "Franciscus is wellicht de belangrijkste humanist van deze tijd". Dat sluit aan bij het pleidooi dat hij houdt aan het einde van het boek, nadat hij de visie van de paus heeft weergegeven én op grond van die visie: "Naar paradigma 'humanisme 2.0'".

Het boek is in een toegankelijke taal geschreven. Het voorwoord wordt verzorgd door de Gentse filosofe Alicja Gescinska, het nawoord door kardinaal Jozef De Kesel. Op de achterflap lezen we alvast de aanbeveling van Herman Van Rompuy, gewezen voorzitter van de Raad van Europa: "Ik denk dat weinig anderen de visie en betekenis van paus Franciscus voor de Europese samenleving zo helder kunnen vertolken als Jürgen Mettepenningen".

Jürgen Mettepenningen, 'Franciscus – Zien, oordelen en handelen in een wereld die op hol slaat', Uitgeverij Polis, 208 blz., 20 euro.